

Казки про добро і зло

Про пана, що був конем

Про пана, що був конем Це було давно, ще за панщини. В одному селі жив пан. Він був дуже багатий, але злий і жорстокий. Економів підбирав таких, що не жаліли людей, виконували кожен панську примху. Від них бідному чоловікові добре не було. Бо ж відомо, що пани, як пани, а економи — собаки.

Раз економ розгнівався на одного бідняка і намовив свого пана, щоб наказав йому привезти з лісу дрова. А в того бідного і віз латаний-перелатаний, і коні такі, що лиш ребра стирчать. Але що міг злидар робити, подався до лісу. Прийшов до лісника і дає картку від економа. А той показує йому таку гору колод, що вистачило б на чотири вози з сильними богатирськими кінями. Сів бідняк на пеньок, зажурився, а потім гірко заплакав. Приходить до нього сивий дідусь і питає:

— Чого ти, чоловіче, плачеш? Бідняк підвів голову і розповів про своє горе. Дідусь пожалів його і сказав:

— Не журися, іди за мною.

Попрямували вони буковим лісом і дійшли до одної скали. Влізли всередину, а там стайня, в якій повно коней. Усі вони добре вгодовані, аж блищать, але з людськими головами.

— Бери того,— показав біднякові дідусь.— Запряжи його, бий, якщо не слухатиме. А як відвезеш дрова, то коня знову приведеш сюди.

Селянин узяв коня, запряг у шлеї, вибрав доброго бучка, бо кінь хоч і сильний був, проте лінивий. Як припече чоловік коня раз і вдруге, він лише фурчить та ірже, трохи потягне віз і стане. Бідняк як вдарить ще дужче, кінь знову, вигинаючись, рушає далі.

Через деякий час віз із колодами був у панському дворі. Економ як глянув, скільки бідняк дров привіз, то очі аж на потилицю вилізли від здивування. Далі зирк на коня — а кінь з людською головою. Як вітром понесло його до пана. Пан вийшов на ганок, подивився — і зомлів. Ледве привели його до пам'яті. Пан питає бідняка, звідки в нього той кінь,— бо то був отець того пана. Селянин сказав:

— Я не винен, що економ злий на мене.— І розповів усе, як дістався йому кінь.

Пан наказав гайдукам віддубасити економа, а бідняка попросив відвести коня туди, звідки взяв. Кажуть, що пан недовго після цього ряст топтав. Помер наглою смертю і теж, мабуть, конем став. Бо й він був такий, як і його батько: тримав злих економів, за будь-яку провину, а то й даремно бив, катував людей. Тому нічого дивуватися: людські сльози боком виходять.